

Denkstijl en denkvermogen

Capaciteitentest MBO

Inleiding

Op 8 december 2021 heeft Voorbeeld Rapportage een capaciteitentest op MBO-niveau gemaakt. Een capaciteitentest is een onderzoek waarmee het denkvermogen en de denkstijl in kaart worden gebracht. Tezamen geeft dit een indicatie van waar Voorbeeld Rapportage cognitief gezien goed in is of wat hij juist lastiger vindt. Het gaat over of hij iets theoretisch gezien zou moeten kunnen en zegt dus niet of hij dat ook altijd daadwerkelijk doet. De motivatie, de prioriteiten die hij stelt, wat hij heeft geleerd en de omstandigheden spelen namelijk ook een belangrijke rol.

De uitslag van de capaciteitentest geeft inzicht in het denkvermogen en de denkstijl. Het denkvermogen is de mogelijkheid die iemand (vanuit het hoofd) heeft om nieuwe dingen te leren en problemen op te lossen op het werk, tijdens een eventuele opleiding of in het dagelijkse leven. De denkstijl is de wijze waarop iemand hetgeen hij of zij waarneemt cognitief verwerkt en omzet in gedrag. Dit is weergegeven op een MBO-niveau. Met andere woorden: Waar is iemand cognitief gezien goed in en waar zou hij of zij eventueel meer aandacht aan mogen besteden om op een MBO-niveau te kunnen functioneren?

"Inzicht is vooruitgang."

Over deze rapportage

De rapportage wordt elektronisch gegenereerd door ons expertsysteem. Het is een interpretatie van de antwoorden die Voorbeeld Rapportage in de capaciteitentest heeft gegeven. Op de volgende pagina wordt allereerst toegelicht hoe gedrag tot stand komt en welke rol ons denkvermogen en onze denkstijl hierbij spelen. Vervolgens wordt de uitslag van de capaciteitentest getoond. Deze wordt eerst visueel weergegeven, waarna een tekstuele toelichting per onderdeel van de capaciteitentest volgt. In het hierop volgende hoofdstuk wordt uitgelegd hoe betekenis kan worden gegeven aan de uitslag.

NB. Dit rapport is uitsluitend bestemd voor Voorbeeld Rapportage en degene die hem in het kader van zijn (loopbaan)ontwikkeling begeleidt. Omdat individuen en (werk)situaties veranderen, heeft het rapport slechts een beperkte geldigheidsduur.

1. Over gedrag en de DilemmaMethode

Overall waar je gaat zie je gedrag. Gedrag is het geheel aan acties van de mens en bepaalt hoe we met situaties omgaat. Hierin kan er een onderscheid gemaakt worden tussen het zichtbare gedrag, zoals waar te nemen is door de omgeving, en het onzichtbare gedrag, zoals denken en voelen.

In dit rapport wordt de werking van gedrag in kaart gebracht aan de hand van de DilemmaMethode. Binnen deze methode kijken we naar hoe gedrag tot stand komt vanuit vier onderdelen, namelijk het hoofd, het hart, de raderen en de voeten. Bij de capaciteitentest ligt de focus op het hoofd. Het is hierbij van belang dat er wordt gekeken naar de interactie tussen het denkvermogen en de denkstijl enerzijds en de overige onderdelen anderzijds. In onderstaand diagram wordt dit verder toegelicht.

Cognitieve capaciteiten

Intelligentie en bewuste rationele processen

Controle houden over onszelf en onze (werk)situatie doen we vanuit ons hoofd en onze ratio. Hierbij verwerken we informatie en leggen we verbanden aan de hand van onze cognitieve capaciteiten. De capaciteitentest brengt in kaart welke denkstijlen wij aannemen en hoe goed we zijn in het verwerken van verschillende soorten informatie.

Intrinsieke motivatie

Onbewuste voorkeuren en gedrag vanuit je persoonlijkheid

Door ons hart worden we gedreven tot bepaald voorkeursgedrag. Het weerspiegelt waar we blij van worden en waar we energie van krijgen. Tegelijkertijd weerspiegelt het ook wat tegenzin oproept en ons energie kost. Ons voorkeursgedrag kan wel of juist niet overeenkomen met waar we goed in zijn volgens de capaciteitentest. Dit kan dan een effect hebben op ons (onbewuste) gedrag.

Situationele motivatie

Competenties en aangeleerd gedrag binnen een bepaalde context

Door situaties of verwachtingspatronen van anderen kunnen we ergens toe worden gedreven. Welke vaardigheden en competenties wij vervolgens inzetten in een specifieke situatie is afhankelijk van wat we hebben geleerd over deze specifieke situatie, maar kan ook bepaald worden door ons denkvermogen en onze denkstijl.

Mentale belasting

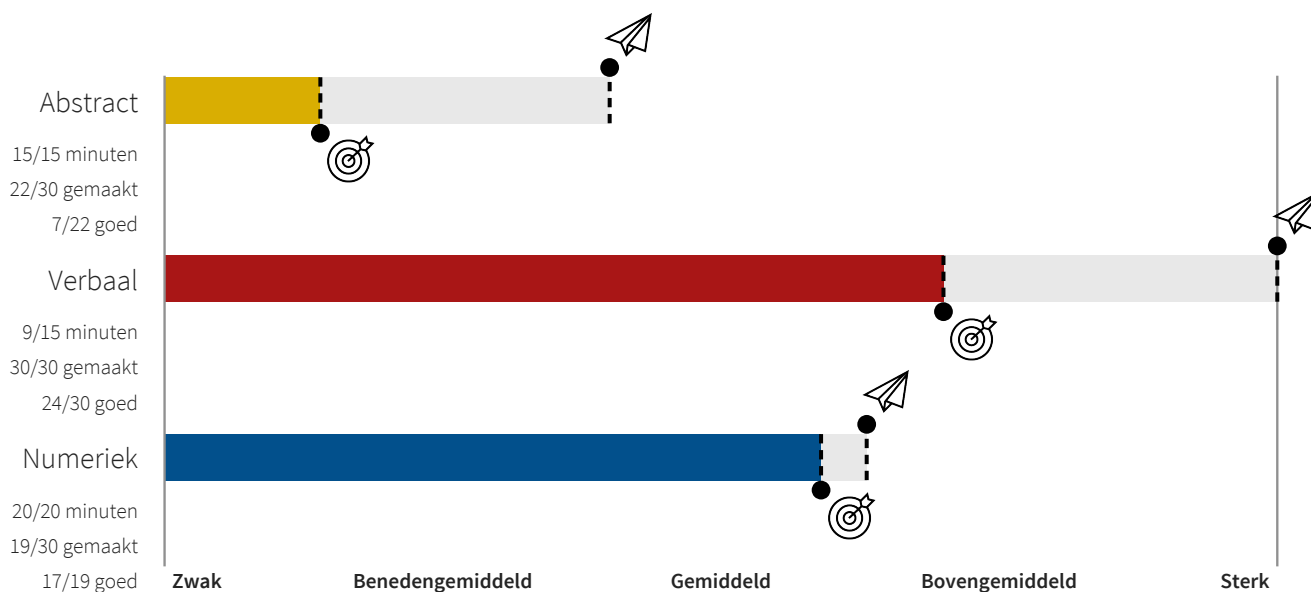
Mentaal welbevinden en hoe we in ons vel zitten

De situatie waarin we ons op dit moment bevinden en hoe we ons daarbij voelen, bepaalt in grote mate hoe we keuzes maken en waar onze prioriteiten liggen. Het ervaren van veel stress en verplichtingen kan daarmee een direct negatief effect hebben op onze cognitieve capaciteiten.

2. Denkstijl en denkvermogen

Voorbeeld Rapportage heeft een capaciteitest op MBO-niveau gemaakt, waarvan onderstaand de uitslag en een toelichting daarop (zie bijlage voor een uitleg over hoe betekenis kan worden gegeven aan de uitslag van de capaciteitest).

Aantal vragen gemaakt, afgezet tegen de normgroep.

Aantal vragen goed beantwoord, afgezet tegen de normgroep.

Abstract

Op het onderdeel **Abstract** laat hij een **onvoldoende** score zien.

Hieruit kan worden opgemaakt dat hij, in vergelijking met andere mensen met een MBO niveau, het erg lastig vindt om abstract ruimtelijke verbanden te leggen. Het logisch redeneren met concepten, abstracte verbeeldingen en gegevens en het hierin ontdekken van patronen, verbanden leggen en adequate conclusies te trekken vraagt van hem veel inspanning en aandacht, meer dan hij beschikbaar heeft of heeft weten te organiseren.

In het kader van denken, houding en gedrag kan worden geconcludeerd dat hij met taken en competenties met een meer creatief, ontwikkelgericht, beleidsmatig, abstraherend of onderzoekend karakter niet of nauwelijks in voldoende mate overweg zal kunnen. Ook al krijgt hij wellicht voldoende ruimte, mogelijkheden of ondersteuning op dit vlak, toch zal hij veelal niet in staat blijken om zich hierbij in voldoende mate adequaat, oplossingsgericht of initiatiefrijk op te stellen, wanneer dit op dit niveau van hem wordt gevraagd.

Verbaal

Op het onderdeel **Verbaal** laat hij een **ruimgemiddelde** score zien.

Hieruit kan worden opgemaakt dat hij, in vergelijking met andere mensen met een MBO niveau, doorgaans vlot en adequaat relaties kan leggen en verbanden kan zien tussen verbale begrippen en concepten. Taalbegrip is hierbij de onderliggende factor. Het verwerken van taalkundige informatie vormt voor hem relatief gezien geen groot probleem, wanneer dit op dit niveau van hem zal worden gevraagd. Hij heeft op dit niveau minder dan gemiddelde tijd en energie nodig voor het analyseren, interpreteren en beoordelen van geschreven teksten, taalkundige informatie, verbale vraagstukken en informatie, echter hij heeft dit onderdeel wel in een (zeer) hoog tempo doorlopen, wat uiteraard ook van invloed is op de adequate of correcte beantwoording.

In het kader van zijn denken, houding en gedrag mag dan ook van hem worden verwacht dat hij met taken en competenties met een representerend, adviserend, commercieel, informerend, sturend of initiërend karakter veelal in voldoende mate overweg zal kunnen. Van hem mag eveneens verwacht worden dat hij zich doorgaans vlot, effectief en adequaat zal weten uit te drukken, communiceren, zich presenteren en zijn bijdrage kan leveren aan discussies, mits hij zichzelf voldoende tijd en ruimte gunt. In het contact met anderen mag van hem verwacht worden dat hij zich doorgaans voldoende duidelijk zal kunnen uiten en verwoorden, waarbij zijn energiebesteding en zijn temperament vaak wel de toon of nuancering zal kunnen beïnvloeden. Vooral onder verhoogde druk en spanning zal dit van invloed zijn, waarbij zijn passie, geduld en relativeringsvermogen vaak de mate van tact en diplomatie zal kunnen beïnvloeden.

Numeriek

Op het onderdeel **Numeriek** laat hij een **gemiddelde** score zien.

Hieruit kan worden opgemaakt dat hij, in vergelijking met andere mensen met een MBO niveau, doorgaans in voldoende mate cijfermatige, rekenkundige en/of feitelijke informatie kan verwerken, analyseren en gebruiken. Het logisch redeneren met feitelijke gegevens en informatie en het vermogen om met cijfers, getallen en rekenkundige bewerkingen om te gaan, te verwerken, te kunnen redeneren en daar verbanden tussen te leggen vraagt van hem doorgaans gemiddelde inspanning en aandacht. Hij heeft op dit niveau gemiddelde hoeveelheid tijd en energie nodig om adequate en correcte conclusies, oplossingen en toepassingen te laten zien op basis van feitelijke gegevens en informatie.

In het kader van denken, houding en gedrag mag van hem worden verwacht dat hij met taken en competenties met een feitelijk, procedureel, technisch, kennisintensief, methodisch, uitvoerend of registrerend karakter doorgaans in voldoende mate overweg zal kunnen. Afhankelijk van omgevingsdruk, zijn rol en zijn deskundigheid, kost het hem soms wel meer moeite en energie om zich hierbij in voldoende mate oplossingsgericht, leerbaar of anticiperend op te stellen, wanneer dit op dit niveau van hem wordt gevraagd. Is er bijvoorbeeld sprake van verhoogde druk of resultaatspanning, dan kost het hem vaak bij het oplossen van complexe vraagstukken of bij belangentegenstellingen meer energie en kracht om zich in voldoende mate oplossingsgericht of adequaat op te blijven stellen.

Algehele score

Als onderdeel van het assessment heeft Voorbeeld Rapportage een capaciteitentest op MBO-niveau gemaakt. Over het geheel genomen laat hij hierin een **gemiddeld MBO werk- en denkniveau** zien.

Dit betekent dat het hem doorgaans gemiddelde inspanning, energie en/of tijd kost om zich nieuwe kennis, informatie of deskundigheid eigen te maken of problemen op te lossen, wanneer dit op dit niveau van hem wordt gevraagd. Ook het loslaten van ingesleten patronen, het toelaten van nieuwe werkwijzen of het adequaat anticiperen op veranderende omstandigheden vraagt van hem, afhankelijk van zijn rol of taak, doorgaans gemiddelde tijd en energie.

Tot slot

In deze rapportage hebben wij de resultaten van de Capaciteitentest van Voorbeeld Rapportage teruggekoppeld. Deze geven een beeld van zijn denkvermogen en denkstijl en daarmee van waar voor hem kansen en uitdagingen liggen. Met deze rapportage bieden wij enerzijds de mogelijkheid om de resultaten later nog eens rustig door te lezen. Anderzijds willen wij hem met deze rapportage stimuleren om nog eens kritisch te kijken naar zijn gedrag in relatie tot zijn denkvermogen en denkstijl. Door aandacht te (blijven) besteden aan zijn ontwikkeling, kan hij het maximale uit zichzelf halen.

Ten slotte benadrukken wij dat dit document geen uitspraken doet over wat 'goed of fout' is en niet als een beoordeling of veroordeling mag worden gezien. Het dient vooral als een handvat, zodat hij in staat is om zelf regie te voeren over zijn toekomst!

Succes!

Werving en selectie

De juiste persoon op de juiste plek!

Duurzame inzetbaarheid

Leg de basis voor een vitale, toekomstbestendige organisatie!

Talentontwikkeling

Identificeer talent en breng ontwikkelpotentieel in kaart.

Performance management

Objectiveren van performance, creëren van een feedbackcultuur en monitoren van resultaten.

Loopbaanontwikkeling

Stimuleer beweging en creëer perspectief!

Leiderschap

Leiderschapsontwikkeling begint bij zelfinzicht!

Integriteit

Reflecteren en anticiperen op kansen en risico's rondom integer handelen.

Bijlage: het lezen van de uitslag

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe betekenis kan worden gegeven aan de uitslag van de capaciteitentest. Daarvoor wordt allereerst beschreven uit welke onderdelen de capaciteitentest bestaat. Vervolgens wordt uitgelegd hoe de uitslag kan worden geïnterpreteerd.

Hoe de capaciteitentest is opgebouwd

De capaciteitentest is opgedeeld in drie onderdelen die het verbaal-, numeriek- en abstract vermogen meten en in kaart brengen. Hoe deze drie onderdelen eruitzien wordt hieronder kort toegelicht.

Abstract

Het abstracte onderdeel is een test met plaatjesreeksen, waarin gevraagd wordt om van de gegeven figuurreeksen het ontbrekende laatste plaatje te kiezen. Het onderdeel meet het vermogen om verbanden te leggen en om abstract en logisch te kunnen redeneren. Wanneer iemand hoog scoort op het onderdeel 'Abstract' gaan taken die een meer creatief en onderzoekend karakter hebben hem of haar vaak goed af. Wanneer iemand op dit onderdeel het sterkst scoort, is dit een indicatie voor het kunnen omgaan met complexiteit en het streven naar inzicht en vrijheid.

Numeriek

Het numerieke onderdeel is een test met cijferreeksen die op een logische wijze moeten worden aangevuld. Dit onderdeel meet de rekenkundige informatieverwerking en het logisch kunnen redeneren met getallen en cijfers. Wanneer iemand hoog scoort op het onderdeel 'Numeriek' gaan taken die gericht zijn op het proces of op structuur hem of haar vaak goed af. Wanneer iemand op dit onderdeel het sterkst scoort, is dit indicatief voor procesgericht gedrag, een zekere gerichtheid op controle, discipline en een streven naar duidelijkheid en zekerheid.

Verbaal

Het verbale onderdeel is een analogieëntest waarin wordt gevraagd hoe woorden of concepten zich tot elkaar verhouden. Dit onderdeel brengt het woordbegrip, het taalinzicht en het conceptueel denkvermogen in kaart. Wanneer iemand hoog scoort op het onderdeel 'Verbaal' gaan taken die een communicatief karakter hebben hem of haar vaak goed af. Wanneer iemand op taalvaardigheid het sterkst scoort is dit indicatief voor extravert gedrag, omdat het betekent dat deze persoon zich communicatief goed kan uiten en kan spelen met taal. Daadkracht en het nemen van initiatief kunnen hierin kenmerkend zijn.

Het interpreteren van de uitslag

Aan de hand van de visuele en tekstuele uitslag kan een beeld worden gevormd van iemands denkstijl en denkvermogen.

De visuele weergave

De visuele weergave geeft al veel informatie over de uitslag van de capaciteitentest. Per onderdeel wordt weergegeven hoelang iemand heeft gedaan over de test, hoeveel vragen iemand heeft gemaakt en hoeveel vragen iemand goed heeft beantwoord.

Denkvermogen (normatieve interpretatie)

Bij het interpreteren van iemands denkvermogen wordt er gekeken naar iemands score ten opzichte van een normgroep. In dit geval: hoe wordt er gescoord ten opzichte van andere mensen die een MBO-opleiding hebben afgerond? Hieruit kan worden opgemaakt of iemand het denkvermogen heeft om op MBO-niveau te functioneren.

In de scorebalk wordt visueel weergegeven hoe iemand scoort ten opzichte van de normgroep. Als iemands balk bijvoorbeeld tot halverwege komt, is het denkvermogen gemiddeld ten opzichte van de normgroep.

Denkstijl (associatieve interpretatie)

Bij het interpreteren van iemands denkstijl worden de scores van de losse onderdelen met elkaar vergeleken. Er wordt gekeken op welk onderdeel iemand het sterkst heeft gescoord en op welk onderdeel iemand het minst sterk heeft gescoord. Deze verschillen worden met elkaar vergeleken. Dit geeft informatie over de denkstijl en waar iemand zich vanuit het hoofd het meest of juist het minst op focust.

De langste balk is het onderdeel waar iemand het hoogst op scoort. Het gedrag wat hierbij hoort is het gedrag dat iemand het makkelijkst laat zien en waar hij of zij onder spanning of druk meestal op zal terugvallen. Voor de minst lange balk geldt het tegenovergestelde. Het gedrag dat hierbij hoort zal onder spanning of druk eerder achterwege worden gelaten.

De teksten onder de visuele weergave kunnen helpen bij het interpreteren van de uitslag. De samenhang hiertussen geeft weer wat voor werkzaamheden iemand veel of juist weinig tijd en energie zal kosten. Hieruit kunnen ook ontwikkelpunten worden geformuleerd.

Let op: Niet alleen denkvermogen en denkstijl, maar ook persoonlijke kenmerken of situationele omstandigheden zijn van invloed op de manier waarop iemand functioneert op een bepaald niveau.